

Fra: Elin Malmstrøm Elverhøy [elin.elverhoy@jd.dep.no]
Sendt: 5. mars 2015 08:44
Til: Postmottak BLD
Emne: Høring - ny adopsjonslov NOU 2014:9

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet Postboks 8036
DEP
0030 OSLO

Deres ref.
14/3734

Vår ref.
14/8295 - EME

Dato
05.03.2015

Høring - ny adopsjonslov NOU 2014:9

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets brev 4.12.2014 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgende merknader:

Interlegale spørsmål

Vi er enig med Adopsjonslovutvalget i at det bør inntas utfyllende regler om interlegale spørsmål i forslaget til ny adopsjonslov. Vi har visse bemerkninger til bostedsbegrepet i utvalgets lovforslag kapittel 9, jf. også utvalgets utredning punkt 26.3.

Gjeldende adopsjonslov § 17 regulerer jurisdiksjon i adopsjonssaker. Søknad om bevilling til adopsjon avgjøres i Norge, dersom søkeren har bopel her i riket, eller dersom departementet samtykker i at saken behandles her. Det synes å være klart at «bopel» i adopsjonsloven § 17 skal forstås som internasjonal privatrettslig domisil. Med domisil forstår man i korthet at personen har sitt faktiske bosted i den aktuelle staten, og at han eller hun har til hensikt å bli varig boende der.

Vi støtter utvalgets forslag om å benytte et tilknytningskriterium i jurisdiksjonsbestemmelsen i den nye adopsjonsloven som samsvarer med det internasjonalt anvendte begrepet «habitual residence». «Habitual residence» er

internasjonalt innarbeidet som tilknytningskriterium både for regler om jurisdiksjon og lovvalg.

For eksempel er det benyttet i flere konvensjoner utarbeidet av Haag-konferansen for internasjonal privatrett, herunder Haagkonvensjonen 15. november 1965 om jurisdiksjon, rettsvalg og anerkjennelse av adopsjonsavgjørelser og Haagkonvensjonen 29. mai 1993 om beskyttelse av barn og samarbeid om interstatlig adopsjon. Dette tilknytningskriteriet blir også brukt i viktige forordninger på området for personretten i EU, herunder Den europeiske arveforordningen. I motsetning til begrepet «domisil» inneholder ikke begrepet «habitual residence» et krav om at personen må ha hatt til hensikt å bli boende varig i det aktuelle landet. Et krav om hensikt kan være vanskelig å bevise og derfor utfordrende å praktisere. I tillegg kan kravet om hensikt bli oppfattet som mindre treffende i et moderne samfunn med økende mobilitet. Et krav om hensikt er særlig vanskelig å praktisere når bostedet skal fastsettes for barn, siden de ofte ikke vil ha en mening om fremtidig bosted i rettslig forstand.

Vi gjør oppmerksom på at begrepet «habitual residence» i norsk rett i dag gjerne oversettes med begrepet «vanlig bosted». Det vises blant annet til Prop. 18 L (2014–2015) Lov om forsvunne personar og lov om endringar i arvelova (avvikling av arveretten for staten til fordel for frivillig verksemd) og NOU 2014: 1 Ny arvelov. Vi anbefaler at begrepet «vanlig bosted» også benyttes i forslaget til ny adopsjonslov.

Tilknytningskriteriet «vanlig bosted»/«habitual residence» er ikke klart definert i nasjonal eller internasjonal rett. Det gir begrepet fleksibilitet og utsikt til å bli utviklet over tid og i tråd med ulike internasjonale rettskilder. Vi er enig med utvalget i at det heller ikke er hensiktsmessig å definere begrepet i den nye adopsjonsloven.

Innsynsrelaterte spørsmål

Når det gjelder spørsmålet om mindreåriges rett til innsyn i adopsjonssaker, er det i punkt 20.5.2.2 i NOU-en vist til at etter forvaltningsloven § 18 første ledd fjerde punktum skal ikke mindreårige under 15 år gjøres kjent med opplysninger som er underlagt lovfestet taushetsplikt. Det er videre sagt at dette kan skape visse problemer i sakene der samtykke fra barnet selv er et vilkår for adopsjon. Barnet får ikke tilgang til informasjon som kan tenkes å påvirke standpunktet, og dersom begrunnelsen for et eventuelt avslag omfatter de taushetsbelagte opplysningene, får heller ikke barnet innsyn i denne begrunnelsen. Slike mangler på sammenheng i regelverket bør rettes opp. Utvalget foreslår at aldersgrensen for krav til samtykke fra barnet for adopsjon skal heves til 14 år. Etter vår oppfatning bør det samtidig fastsettes at aldersgrensen for å få tilgang til taushetsbelagt informasjon settes til 14 år i adopsjonssaker som gjelder en

selv. Alternativt bør aldersgrensen for krav til samtykke fra barnet for adopsjon heves til 15 år.

I punkt 21.3.5 går det fram at Adopsjonslovutvalget går inn for at dersom den adopterte er død, skal etterkommerne hans kunne få opplyst hvem den adoptertes opprinnelige foreldre er, jf. § 43 tredje ledd i lovforslaget. Noen annen informasjon skal derimot ikke gis. Vi viser til at dette i mange tilfeller vil kunne lite informasjon om opprinnelig slekt, for eksempel der en forelder har et svært vanlig navn. Det bør vurderes om etterkommerne også kan få tilgang til informasjon om f.eks. den adoptertes opprinnelige besteforeldre, tanter og onkler, dersom slik informasjon foreligger.

Videre er det sagt at det bør vurderes å endre forvaltningslovforskriften § 10, slik at det fastsettes en kortere tidsfrist for bortfall av taushetsplikt når alle «de involverte primærpersonene» er gått bort, enn den vanlige fristen på 100 år for adopsjonssaker. Det er ikke sagt hvem det siktes til med «de involverte primærpersonene», men vi antar at dette omfatter den adopterte, adoptivforeldrene og de biologiske foreldrene. Vi finner det imidlertid vanskelig å skulle avklare dette i alle tilfeller. I mange tilfeller, særlig dersom den adopterte dør relativt ung, kan både adoptivforeldre og biologiske foreldre fortsatt være i live når den adopterte dør. Skal da adopsjonsmyndighetene, Arkivverket eller de som ellers måtte ha dokumentene, sette i gang omfattende undersøkelser for å få avklart om personene er i live eller ikke? Vi ser således klare problemer med praktiseringen av en slik regel.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Elin M Elverhøy
seniorrådgiver

Denne e-posten er beregnet for den institusjon eller person den er rettet til og kan være belagt med lovbestemt taushetsplikt. Dersom e-posten er feilsendt, vennligst slett den og kontakt Justis- og beredskapsdepartementet.

This email is confidential and may also be privileged. If you are not the intended recipient, please notify the Ministry of Justice and Public Security, Norway, immediately.